

Nemeshegyi Péter

Pál apostol tanácsa a bizalomról

Emberekben bízni sohasem volt könnyű. Ezt megtapasztalta Pál apostol is, aki bizony sokszor csalódott, még keresztényekben is. Mégis, amikor a szeretetről írva nagyon belelkésedett, csodálatos dolgot mondott a bizalomról. Szavai az 1. korintusi levél 13. fejezetének 7. versében olvashatók: „A szeretet mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.”

Ebben a fejezetben Pál azt írja le, hogy hogyan él az olyan ember, akit belülről vezet és hajt az Isten Szentléleke. Az ilyen ember megkapta a Szentlélek „gyümölcseként” a szeretet energiáját (Gal 5,22), és így képes „jární” a szeretet „útján” (1Kor 12,31). Érdekes, hogy Pál a szeretetet útnak nevezi, mégpedig az egyetlen útnak, amely Istenhez vezet.

Pál tudja, hogy nem lehet rövid meghatározással kifejezni a szeretet lényegét, és ezért szaporítja a szavakat: elmondja, hogy mit tesz a szeretet, és hogy mit nem tesz. Vagyis: a szeretet türelmesen és jóságosan viselkedik, örül az igazságnak, nem irigykedik, nem kérkedik, nem keresi a magáét, nem hirtelen haragú, nem haragtartó, nem örül a gonoszságnak.

Miután Pál ezeket leírta, úgy gondolta, hogy olvasója már kezdi sejteni, mit is jelent a szeretet. Ekkor teszi hozzá magyarázatához a fent idézett szavakat: „A szeretet mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel.” Ezeket ugyanis csak egy szerető ember tudja megérteni. A nem szerető ember számára pedig bolondságnak számítanak.

Minthogy az egész fejezetben Pál az emberek egymás közötti viszonyáról beszél, ezért ez a négy rövid buzdító mondat szintén az emberek iránti viselkedésre vonatkozik. Magyarázatuknál egy kis nehézség, hogy az első és a negyedik buzdítás („mindent eltűr, mindent elvisel”) mintha ugyanazt jelentené. Talán úgy kell megkülönböztetni ezt a két felszólítást, hogy az általában „mindent eltűr” szavakkal fordított görög *sztegei* igét itt úgy fordítjuk, hogy „semmit nem tesz szóvá, semmit nem ró fel”. Ha ez a magyarázat helyes, akkor már ennél az első ajánlásnál jó segítséget találunk a bizalomhoz: csak akkor leszünk képesek másokban megbízni, ha „nagyvonalúak” vagyunk, ha nem akadunk fenn mások számunka szokatlan viselkedésén, ha nem haragszunk meg, amikor a másik nem úgy viselkedik velünk szemben, amint azt elvárnánk.

Ha ilyen békés lelkülettel viszonyulunk az emberekhez, könnyebb lesz követni Pál második ajánlását: „a szeretet mindent elhisz”. Itt nem istenhitről van szó, és nem is hiszékenységről, hanem arról, hogy eleve *hiszünk az emberek jó szándékában*. A kínai bölcse, Mencius tanította, hogy minden emberben ott van a „jó szív”, amely spontán módon megnyilatkozik együttérzésben, szimpátiában, jóságban. Az embernek saját természete ellen kell erőlködnie, hogy elhallgattassa jó szívét, és rosszat tegyen.

Papként sok ember megtisztelt bizalmával, és elmondta nekem életútját. Föltűnt nekem, hogy egyes emberek azt mondták, hogy egész életükben csak rossz emberekkel voltak körülvéve, akik mindig bántották őket, mások pedig azt mondták, hogy csak jó emberekkel voltak körülvéve, akik segítették őket. Lehet, hogy tényleg az egyiknek keserves volt az életútja, a másiknak pedig szerencsés, de én mégis azt kezdtem gyanítani, hogy ez a különbség gyakran az illetőktől is függött. Hadd mondjak egy példát. Csávossy Elemér, jezsuita pap, szentéletű ember volt. A kommunista diktatúra idején rendünk kinevezte tartományfőnöknek, amiért az ÁVO letartóztatta, hosszú hónapokon keresztül magánzárkában tartották, nap mint nap kihallgatásokkal nyaggatták, végül pedig több éves börtönbüntetésre ítélték. Öreg korára kiengedték a börtönből, és a pannonhalmi szerzetesi öregotthonba helyezték. Csávossy atya itt elkezdett legyengülni, és szerzetestársai úgy gondolták, hogy ideje lenne feladni neki a betegek kenetét. Csávossy atya ezt örömmel fogadta. Megkezdték a

szertartást, és a kenetet kiszolgáltató pap ezeket mondta a már ágyhoz kötött atyához: „Kedves atya, mielőtt feladnám a kenetet, szívből bocsásson meg mindenkinek, akik bántották.” Erre Csávossy csodálkozó szemmel ezt felelte: „Hát ez nehéz lesz. Hiszen velem mindenki csak jó volt! Nem bántott senki! Nincs senki, akinek valamit megbocsáthatnék.” Ezt nem szenteskedve mondta az atya, hanem tényleg ilyennek érezte az életét, amely pedig tele volt szenvedéssel, börtönnel, meghurcoltatással. Mindez lepergett róla, mintha semmi sem történt volna.

Persze, nem mindig lehet így elintézni az ügyet. Van úgy, hogy akiben hittünk, bíztunk, borzasztóan megcsalja bizalmunkat. Ilyenkor mit lehet tenni? Megmondja Pál harmadik ajánlásával: „A szeretet mindent remél.” Vagyis *reménykedik*, hogy az a másik ember, aki most gonoszán viselkedik, majd *megváltozik*, megtér, bocsánatot kér, ellenségből barát lesz. Az ember időben élő lény. Az idő teltevel új meg új tapasztalatai vannak, és megváltozhat. Ezért nem szabad senkit sem „leírni”: lehet, hogy a leggonoszabb emberből lesz a legnagyobb szent. Micsoda öröm, amikor bekövetkezik a bocsánatkérés és a megbocsátás csodája. A múlt semmivé lesz, tiszta lappal, sőt a megbocsátás örömének emlékével járhatunk tovább életünk útján. Ezért mondja Jézus, hogy imádkozzunk azokért, akik minket átkoznak (Lk 6,28), mert imánk révén, Isten kegyelmével, megváltozhatnak.

Megtörténik azonban, hogy nem változnak meg, hanem tovább folytatják, sőt növelik az ellenségeskedést. Ekkor mit lehet tenni? Pál ezt is megmondja a negyedik ajánlásával: „A szeretet mindent elvisel.”

Ez az ajánlás teszi nyilvánvalóvá, hogy Pál itt nem emberi erőfeszítésről beszél, hanem a Szentlélek energiájából születő életről. Ha csak a magunk erejére kellene támaszkodnunk, előbb-utóbb „betelne a pohár”. De ha minden nap frissen buzog fel bennünk a Szentlélek energiája, akkor mindig lesz erőnk *mindent* elviselni.

Vannak ilyen, mindent elviselő csodálatos emberek. Például ilyen volt egy másik jezsuita atya, Godó Mihály. Ő 16 évet töltött ártatlanul börtönben Romániában, ebből tíz évet magánzárkában, ahol alig adtak enni a raboknak, és a csontjukig hatolt a dermesztő hideg. Mihály atya mégis megmaradt derűs embernek, és megvallotta egyik barátjának: „Nagyon sokat szenvedtem, de egy percig sem voltam szomorú.”

Az ilyen bolond bizalom alapja persze a jó Istenbe vetett bizalom. Ő az, akiben soha sem csalódunk, és akivel együtt mindent szeretettel tudunk átítatni, mert ő a „reménység Istene”, aki eltölt „a hit teljes örömével és békéjével” (Róm 15,13).